

Motion till riksdagen

1987/88:Jo743

av Börje Stensson och Karl-Göran Biörsmark (fp)
om medel till naturvårdsåtgärder i
odlingslandskapet

Ängs- och hagmarker är ett markslag som minskat oerhört under 1900-talet. Från 2 milj. ha till kanske bara 0,2 milj. ha naturlig betesmark. Den svenska hagen är ett älskat markslag av allmänheten. Den hyser ett stort antal örter som är beroende av betesdrift för sin fortsatta existens. Visans gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol hör till de arter som försvinner i takt med att ogödslade naturliga gräsmarker växer igen eller planteras. Av landets 1 800 olika kärlväxter har 400 någon form av hot mot sig. Av dem hör 290 hemma i jordbrukslandskapet. Över hälften är beroende av betes- eller slåt-terhävd.

Med början 1986/87 anslag riksdagen särskilda medel för stöd till de naturligt gräsbärande markerna. Verksamheten, kallad Nola (naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet), fick första året 5 milj. och andra året 10 milj. att fördela till länen. En fortsatt utveckling av betesstödet med 5 milj. om året tills en nivå på 50—100 milj. nåtts vore önskvärd. Ett steg bör i varje fall tas nästa budgetår.

I stället stannar utvecklingen upp nu enligt budgetpropositionen 1988. Samma anslag på 10 milj. föreslås för 1988/89 som innevarande år. Det betyder att inga nya objekt kan ges stöd. De avtal som har skrivits är på 5 år och tidigast 1991/92 kan ett objekt bytas ut mot ett annat. Båda kan vara lika värda ur florasynpunkt. Prioriteringen av vilka objekt som skall ges stöd blir svår. Bör satsningen fördelas jämnt geografiskt eller är det bara toppobjekten som kan påräkna stöd?

Från början har målsättningen för Nola varit att 50 000—60 000 ha av de allra värdefullaste naturbetena skulle kunna ges stöd. Stödet borde redan nu uppgå till 1 000 kr./ha, men för att nå mesta möjliga nytta med årets 10 milj. har de fördelats på 20 000—30 000 ha.

Östergötland är det enskilda län som har störst areal naturbetesmark. Följaktligen har Östergötland fått mest i anslag eller för 1987/88 1 milj. kr. Dessutom tillskjuter länets kommuner 50 % av statsbidraget.

Den areal som kan bli aktuell för stöd i Östergötland är uppskattad till ca 10 000 ha. För att få bättre kunskap om var de fina ängs- och hagmarkerna finns har en inventering påbörjats 1987. Det är i sydvästra hörnet av länet som verksamheten har startat. Hittills har 3 400 ha klassats (I—IV) vara av intresse för naturvården. Ödeshögs kommun är inventerad till 75 % och där

har 1 600 ha ansetts vara av sådan beskaffenhet att "Nolastöd" kan motiveras.

Vad gäller pågående Nolaarbete i Ödeshög så har 1986/87 23 deltagare med sammanlagt 400 ha betesmark fått dela på 80 000 kr. 1987/88 beräknas 52 deltagare med 630 ha betesmark få dela på 150 000 kr. Eftersom bara den inventerade delen av Ödeshög visar på en areal av 1 600 ha är det lätt att förstå att en ökning måste ske av "Nola-anslaget".

Nog borde Sverige ha råd att satsa rejält på de 50 000 – 100 000 ha värdefulla naturligt gräsbärande marker som finns kvar i landet. Den arealen utgör endast 2,5–5 % av vad som fanns för mindre än 100 år sedan. Den floravård som blir resultatet kan inte uppnås på något annat sätt än genom fortsatt betesdrift.

Utan en sådan satsning blir det alltför små och alltför få områden med fortsatt betesdrift eller slåtter för att det skall synas och vara ett naturligt inslag i landskapsbilden.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppräknig av anslaget till naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet.

Stockholm den 21 januari 1988

Börje Stensson (fp)

Karl-Göran Biörsmark (fp)